

Nr 193.

Av herr **Åström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till rikets allmänna kartverk.

I proposition nr 116 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att bifalla de förslag angående anslag till rikets allmänna kartverk, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1—3 hemställt. I nämnda proposition ingår även förslag till ny definitiv lönereglering för kartverkets civila personal. I detta förslag till lönereglering hava 5 kvinnliga ritare, som nu tillhöra 2:dra normalgraden för kvinnliga befattningshavare av 1902 års löneregleringskommitté, placerats i lönegraden C 3, enligt avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. 3 av vid kartverket anställda kvinnliga ritare, sedan 1921 tillhörande 3:dje normalgraden, hava däremot placerats i lönegraden C 5.

De förstnämnda 5 kvinnliga ritarne, nu föreslagna till C 3, hava i avlöningshänseende t. o. m. 1920 i alla avseenden varit likställda med de av lönekommittén nu placerade i C 5. Samtliga 8 kvinnliga ritare, vilka sedan 1 januari 1921 äro placerade i olika lönegrader, hava kvalificerade och mycket krävande arbetsuppgifter. De 3, som nu av lönekommittén placerats i C 5, utföra renritningsarbeten för de ekonomiska kartornas reproduktion och utgivning, de 5 av lönekommittén i C 3 placerade utföra karttransporteringar för stomkartan. Av de vid transportereringen utförda karttransporter sammansättes stomkartan såväl för den ekonomiska som den topografiska kartan.

De kvinnliga ritare, som utföra transporteringsarbetet, hava även de sålunda en mycket viktig och krävande arbetsuppgift, som i sitt slag tål jämföras med vilket kvalificerat arbete som helst, utfört av befattningshavare i C 5. Deras arbete är *grundläggande* för såväl den ekonomiska

som den topografiska kartan. Bliver detta arbete felaktigt utfört, försvåras eller omöjliggöres stomkartans sammansättning. De från originalkartan genom transportereringen överförda konturer måste dessutom äga nödig finhet och skärpa för att kunna på ett tillförlitligt sätt tjäna fältmätningen. För att kunna fylla denna sin viktiga uppgift kräves av dessa ritare högsta samvetsgrannhet och omtanke samt att äga kännedom om transportörens teori och skötsel och kunna säkert inställa instrumentet för olika skalor och förstoringsprocent.

De vid kommunikationsverken anställda kvinnliga ritare, som i avlöningshänseende äro jämställda med befattningshavare i C 5 vid de centrala verken, hava betydligt mindre krävande arbete. Deras arbete består huvudsakligast i kopiering av kartor å kalkerväv och färgläggning av dessa kopior. Då dessa kartor äro upprättade i större skalor, blir arbetet ej så ögonfrestande, och krävas ej heller samma noggrannhet och skärpa som vid transporteringsarbetet.

Transporteringsarbetet är ögonfrestande och i hög grad ansträngande, då stående och böjd ställning i regel måste intagas, vilket är styrkt genom företedda läkareintyg.

För att kunna medhinna allt transporteringsarbete, som påvilar dem för stomkartans sammansättning, äro dessa ritare nödsakade att ständigt syssla med transportereringen, utan den omväxling med lättare göromål, som i andra verk i regel kan beredas den kvinnliga personalen särskilt i de lägre lönegraderna. I sammanhang härmed må erinras, att deras kamrater, sysselsatta med renritningsarbete, varje år under sommaren några månader äro i tillfälle få utföra lättare göromål, såsom färgläggning av modeller m. m. för kartornas tryckning, och erhålla sålunda en välbehörlig omväxling i sitt arbete.

Att placera dessa kvinnliga ritare i lönegraden C 3 med titel kvinnliga ritbiträden anser jag vara en orättvisa på grund av arbetets krävande art. I ännu högre grad framträder detta, då samtliga ritare vid kartverket blivit antagna efter godkända ritprov och vid inträdet för övrigt kunde anses äga samma kompetens. De manliga befattningshavarne vid kartverket, statskartograferna, äro alla placerade i samma lönegrad, ehuru de utföra arbeten av mer eller mindre krävande och olikartat slag.

Härtill må erinras, att dessa 5 ritare hava oförvitligt tjänstgjort vid verket i respektive 19, 18, 15, 9 och 8 år.

Deras löneförmåner utgöra för närvarande efter 3:dje och sista ålders-tilläggets intjänande 2,600 kronor, dyrtidstillägget ej inräknat. 3:dje lönegradens högsta klass och dyrtid efter den nya lönestaten med 1 timmes ökad arbetstid ger dem 3,018 kronor och dyrtidstillägg efter reducerade

grunder i förhållande till nuvarande lönestat för oreglerade verk. 4:de lönegradens högsta klass och dyrort ger endast en förhöjning av 186 kronor, som ej kan anses skälig i förhållande till deras arbete.

En uppflyttning av dessa 5 kvinnliga ritare till C 5 är väl motiverad och endast en gärd av rättvisa.

Det skulle nämligen kännas som en uppenbar orättvisa, om de skulle nödgas kvarstå i C 3 och sålunda komma i en så väsentligt sämre ställning än sina kamrater.

Att märka är, att av dem har krävts samma utbildning som av deras kamrater, och att det minskade värdesättandet av deras tjänster, som genom löneregleringskommitténs förslag skulle bli en följd, måste verka i hög grad beklämmande på deras arbete.

Med stöd av vad jag nu anfört, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till rikets allmänna kartverk och där upptagen lönestat, att 5 kvinnliga ritare vid kartverket, som upptagits i lönegraden C 3 under benämning kvinnliga ritbiträden, måtte uppflyttas i lönegraden C 5 under benämningen kvinnliga ritare.

Stockholm den 4 april 1923.

Ernst Åström.